

Genoeg is beter

Debat over gewasbescherming

Op 15 mei was er een debat over gewasbescherming in de Tweede Kamer. In de week daarvoor kwam minister Wiersma met een reeks Kamerbrieven. En de NVWA kwam met gegevens over naleving van de regels.

Werkwijze Ctgb

Er is discussie ontstaan over de statische toetsing van gegevens bij toelatingsaanvragen voor gewasbeschermingsmiddelen door het Ctgb, met name waar het gaat over de vraag of een stof kankerverwekkend is. In het kort is dit de kwestie: bij een statistische toets vergelijk je de hypothese dat een stof geen effect heeft met de hypothese dat dit wel zo is. Bij tweezijdige toetsen of een stof kankerverwekkend is kan een stof dan ofwel minder ofwel meer tumoren veroorzaken, bij eenzijdig toetsen wordt alleen gekeken of een stof meer tumoren veroorzaakt. Waarom is dit relevant: er wordt getoetst met 5% onzekerheid. Als die 5% wordt verdeeld over twee mogelijke effecten ('zijden'), is aan elke kant 2,5% over. Als je eenzijdig toetst ligt de hele 5% bij de vraag of een stof kankerverwekkend is. De kans dat dat verkeerd wordt ingeschat (vals negatief) is dan kleiner. Het Ctgb is in gesprek gegaan met een groot aantal deskundigen en heeft daarover een rapport gepubliceerd. De conclusies zijn: omdat je geen positief effect verwacht van gewasbeschermingsmiddelen zou eenzijdige toetsing beter zijn. Maar ook de deskundigen verwachten geen effect van anders toetsen, omdat er veel andere feiten zijn die worden gewogen voordat een beoordeling wordt gegeven. Overigens wordt in Europa door de ECHA (European Chemicals Agency) beoordeeld of een stof kankerverwekkend is, niet door het Ctgb. In het Kamerdebat hebben verschillende partijen aangedrongen op hernieuwde toetsing. Minister Wiersma verwacht daar weinig van, omdat de statistische toets maar een onderdeel is van het hele proces. Zij is positief over het feit dat het Ctgb de discussie niet uit de weg gaat en ook de bevindingen zal inbrengen in de Europese beoordelingsmethoden.

Gevaar van gewasbeschermingsmiddelen

Ook werd veelvuldig besproken hoe (on)veilig gewasbeschermingsmiddelen zijn voor omwonenden en voor de natuur. Staatssecretaris Karremans van Volksgezondheid zei in het debat dat hij niet op basis van anekdotes middelen wil laten verbieden. Er loopt onderzoek, ook naar stapeling van middelen, en Karremans wil die resultaten afwachten, tot ongenoegen van D66, GL-PvdA en PvdD. Podt (D66)

gaf aan dat zij met een wetsvoorstel komt om een spuitvrije zone aan te houden rondom bebouwing. Wat betreft veiligheid voor de natuur ligt er de uitspraak van de Raad van State inzake een lelieteler nabij een Natura2000-gebied. Zoals wij al eerder meldden gaat het hier uitsluitend om dit geval, maar het valt te verwachten dat er meer rechtszaken volgen. Minister Wiersma heeft aangegeven dat het voorzorgsbeginsel al in de toelatingsprocedure zit. De gevolgen van de uitspraak zijn nog niet duidelijk. Het heeft geen zin om het toetsingskader van het Ctgb aan te passen, want Natura2000-gebieden verschillen onderling. De minister wil precedentwerking voorkomen en werkt met de provincies aan een 'Handreiking gewasbescherming'. Daarmee wil ze voorkomen dat boeren die volgens de regels werken toch steeds voor de rechter worden gedaagd. Die zorg werd gedeeld door met name CU, CDA, BBB, SGP, NSC, PVV en VVD. Wiersma sluit 'ruimtelijk beleid' niet uit, maar hield dat aspect met opzet vaag.

Overigens gaf zij aan dat met de bollensector nu een convenant is getekend, om gebruik van hoog-risicomiddelen af te bouwen en het totale gebruik in 2030 te halveren. De minister verwacht pas na de zomer met een nadere duiding van de uitspraak te komen, tot ongenoegen van een aantal partijen die sneller duidelijkheid willen voor telers.

In het debat kwam ook de zorg naar voren dat steeds meer grasland wordt omgezet in bouwland en dan vooral voor lelies. Omdat de kosten van grond hoog zijn, was Bromet (GL-PvdA) bang dat op den duur heel Nederland één groot lelieveld wordt als je de markt zijn werk laat doen. Die zorg werd niet gedeeld door Wiersma. Zij wil wel later dit jaar met een visie komen op de landbouw. Zij gaf aan geen beperkingen op te willen leggen wat betreft het areaal bollenteelt, maar vindt wel dat de sector moet verduurzamen.

Toelatingen

Minister Wiersma wil net als veel Kamerleden een snellere toelating van laag-risico middelen. Daarvoor heeft zij bij het Ctgb een speciaal loket ingevoerd en daar worden aanvragen van dergelijke middelen met voorrang behandeld. Momenteel duurt de toelatingsprocedure in Europa zo lang dat bedrijven uitwijken naar o.a. Brazilië.

Wiersma deelt de zorgen van diverse Kamerleden dat er te weinig middelen overblijven voor bepaalde teelten. Zij kan tijdelijk een vrijstelling verlenen, mits er geen gevaren kleven aan de vrijgestelde stof.

Kort voor het debat heeft de minister een lijst met knelpunten aan de Kamer gestuurd.

Wat betreft normoverschrijdingen van gewasbeschermingsmiddelen in water gaf de minister aan dat er voor 11 stoffen die structureel worden teruggevonden een herbeoordeling wordt gedaan. Staatssecretaris Jansen van I&W zei dat er onderzocht wordt waar glyfosaat in het riool vandaan komt. De resultaten worden begin 2026 verwacht.

Naleving regels

De NVWA kwam kort voor het debat met cijfers waaruit blijkt dat een deel van de akkerbouwers en kersentelers zich niet aan de regels houdt bij toepassen van gewasbeschermingsmiddelen. De minister gaf aan, dat de NVWA hier de controlerende instantie is. Zij is vooral teleurgesteld dat telers de regels niet naleven wanneer zij een vrijstelling heeft gegeven en is van plan om die telers die daarbij worden betrapt in het jaar erna uit te sluiten van de vrijstelling. De meeste overtredingen in de akkerbouw betroffen verkeerde doppen of verkeerde afstelling van de kantdoppen.

Reactie NAV

De NAV vindt het terecht dat minister Wiersma en de staatssecretaris van Volksgezondheid vast houden aan wetenschappelijke beoordeling door het Ctgb en onderzoek door RIVM. Desalniettemin bleken uit het debat ook weer grote maatschappelijke zorgen over het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Tot nu toe gaat het vooral over lelieteelt, maar de vraag is of dat zo blijft. Het bevreesdt ons wel dat een aantal Kamerleden zich kennelijk niet realiseert dat telers zelf ook geen risico willen lopen op ziektes en er niet maar op los spuiten. Verschillende partijen vroegen in het debat om een heffing op gewasbeschermingsmiddelen, maar de minister gaf aan dat dat het gebruik niet zou verminderen in haar ogen, omdat de middelen al duur zijn en telers niet zomaar spuiten.

De NAV vindt het belangrijk dat akkerbouwers zich bewust zijn van het feit dat deze maatschappelijke zorgen onze bedrijfsvoering onder druk zetten. Het is daarbij essentieel dat telers zich echt houden aan de toepassingsvoorschriften, om de emissie naar de omgeving te minimaliseren. **NAV**

Foto: Horing van Elderen, Zeewolde

Afgelopen week mocht ik op pad voor Agriterra naar Hanoi, Vietnam. Agriterra versterkt coöperaties in ontwikkelingslanden opdat hun boerenleden een betere toekomst krijgen, bijv. een sterkere marktpositie of toegang tot financiering.

Ik ga om de governance, de besturing van de coöperatie, te verbeteren: wat zijn de belangrijkste taken van bestuur, ledenraad en general manager. En wat is de relatie tussen hen. Altijd komt de vraag hoe

je leden bindt aan je coöperatie. Ik zeg dan als Nederlandse botterik: gewoon door de beste prijs te betalen, laten we samen kijken wat daarvoor nodig is. Het was een inspirerende training en je neemt zelf weer een waardevolle ervaring mee naar huis.

Tijdens zo'n lange vlucht en vrije tijd 's avonds heb je tijd om na te denken en te lezen. Ik lees het boek 'Waarom zijn de boeren boos' van Dick Veerman. Een aanrader. Vanuit historisch perspectief opge-

bouwd lees je waarom stikstof maar ook gewasbescherming vandaag zulke beklemmende dossiers zijn geworden. De rol van Europa, onze eigen overheid en zeker ook van de belangenbehartiging. Hoe komen we hier in vredesnaam uit?

Je ziet een toenemende aandacht ontstaan voor voedselzekerheid, mede door geopolitieke spanningen. De toon van Von der Leyen, maar zeker ook van Eurocommissaris Hansen is anders. Meer aandacht voor voedsel, voor jonge boeren. Van een green deal naar een clean deal. Ook het kabinet werkt hard zien wij, maar heeft tijd nodig en kan geen ijzer met handen breken in het huidige politieke klimaat.

Je ziet dat wij in de akkerbouw eigenstandig grote stappen zetten in terugdringen van gewasbeschermingsmiddelen. Emissiearm en plaatsspecifiek. Kijk naar de enorme toename van bijvoorbeeld spot-sprayers. Machines van € 100.000 of meer! Ik vind het fantastisch en getuigen van het nemen van verantwoordelijkheid.

Je ziet ook dat er een onweersbui aankomt: de be-

schikbaarheid van gewasbeschermingsmiddelen en vergunningverlening voor het gebruik dichtbij natuur. De Raad van State zegt dat het louter om lelieteelt gaat. Wij maken ons grote zorgen over de precedentwerking van die uitspraak richting onze teelten. Het kan toch niet zo zijn dat 25% van de poot-aardappelteelt op het spel staat? Deze onweersbui komt zo snel op dat het lijkt dat het 'hagelnet' van een nieuwe kijk op voedselzekerheid en onze eigen inspanning als sector laat klaar is. De factor tijd zal naar mijn inzicht cruciaal worden in dit dossier.

Over deze onderwerpen wil het bestuur met u in gesprek op onze ledendag 27 juni. Wij willen samen met u nadenken over de koers die wij als pure belangenbehartiger voor de akkerbouw gaan varen met de middelen die we tot onze beschikking hebben. Graag tot dan!

Adrie Vermeulen

Akkerbouw en klimaat

In 2018 is in het Nederlandse Klimaatakkoord, de Nederlandse invulling van het Klimaatakkoord van Parijs van 2015, afgesproken dat alle sectoren van de samenleving de broeikasgasemissie in 2030 met ca. 50% verminderen t.o.v. het referentiejaar 1990. Omdat er voor de akkerbouw nog geen nul-meting was, heeft de NAV-werkgroep Klimaat in 2023 een inschatting gemaakt van de gemiddelde bedrijfsvoering van 1990 en dit doorgerekend met de Cool Farm Tool (CFT). Dit is dan de nulmeting. Op dezelfde manier is de inschatting van de bedrijfsvoering van 2020 met de CFT doorgerekend. Daaruit bleek dat de gemiddelde emissie per ha ongeveer gelijk gebleven is en per ton 10% is afgenomen. Er moet dus nog heel wat gebeuren om de doelstelling voor 2030 van ca. 50% emissiereductie te halen.

In het ledenblad van december 2023 hebben we aanbevolen om de doelstellingen van de hele sector door te vertalen naar het individuele akkerbouwbedrijf.

Stand van zaken 2025

Omdat 2030 al met rasse schreden nadert, heeft de Werkgroep Klimaat van de NAV onlangs nog weer eens gekeken welke mogelijkheden de akkerbouwer heeft om de broeikasgasemissies op zijn bedrijf te verminderen:

- N-efficiëntie is cruciaal. Het inzetten van gewassen/rassen die efficiënt met stikstof omgaan, kunnen een forse bijdrage leveren. In de veredeling wordt hieraan gewerkt.
- Het optimaal inzetten van groenbemesters, dus na de oogst zo snel mogelijk een vanggewas inzaaien en de grond zo lang mogelijk bedekt houden, is goed voor de bodemstructuur en bodemgezondheid en draagt bij aan een optimale benutting van stikstof en mineralen.
- Met een positieve organische stofbalans wordt door de inzet van organische mest, compost, groenbemesters en het hakselen en inwerken van stro CO₂ vastgelegd.

- Slow release meststoffen lijken een positieve bijdrage te kunnen leveren aan zo goed mogelijk benutten van stikstof. Maar hier is nog meer onderzoek en praktijkervaring nodig om te weten of de extra kosten van deze meststoffen verantwoord zijn.
- In de akkerbouw wordt nogal wat energie gebruikt voor groundbewerking, zaaien en poten, gewasverzorging, oogsten, bewaren en voor transport binnen het bedrijf. Wanneer we de fossiele brandstoffen kunnen vervangen door fossielvrije, hernieuwbare elektriciteit te gebruiken, kan dat voor de intensieve gewassen een flinke bijdrage leveren. Bij het vorderen van de energietransitie zullen de mogelijkheden hiervoor toenemen en zullen ook fossielvrije meststoffen een bijdrage kunnen leveren.
- Eén van de meest effectieve maatregelen om de broeikasgasemissies te verlagen, is om het bouwplan aan te passen. Een kleiner aandeel van intensieve gewassen als aardappelen en uien en bijvoorbeeld tarwe vervangen door plantaardig eiwitgewassen, kan de emissies van het gehele bedrijf sterk verminderen. Maar dit zal het bedrijfsresultaat ook sterk verminderen en is daarom voor de akkerbouwer niet aantrekkelijk.

Lachgas

Een complicerende factor is dat extra CO₂ in de bodem opslaan zeker gunstig is voor de bodemstructuur en bodemgezondheid, maar dit leidt niet altijd tot een reductie van de emissie van broeikasgassen. Bij de chemische processen in de bodem kan nl. onder anaerobe omstandigheden (bij een te natte of verdichte bodem) lachgas (N₂O) ontstaan, een bijna 300 keer sterker broeikasgas dan CO₂. Daardoor kan onder ongunstige omstandigheden het saldo van de CO₂ opslag negatief worden. Het is essentieel dat we meer zicht krijgen in lachgasvorming en vooral hoe we het kunnen voorkomen.

Nieuwe doelen

Inmiddels heeft het kabinet de doelen voor land-

bouw veranderd in uitsluitend 0.5 Mton CO₂ opslag in de bodem extra per jaar. Het project Slim Landgebruik (www.slimlandgebruik.nl/) komt voor akkerbouw op maatregelen als aanpassen gewasrotatie, groenbemesters/vanggewassen, extra vaste mest, extra compost, gewasresten achterlaten, agroforestry, akkerranden en NKG. Deze zijn allen gescoord op bodemfuncties, maar zoals gewoonlijk wordt niet gekeken naar productie en saldo voor de boer. Een goed verdienmodel ziet men wel als randvoorwaarde. Men denkt dat deze maatregelen nauwelijks lachgasemissie geven. Het project heeft ook een nieuwe tool opgeleverd, de BodemCoolstof praktijktool, die kan worden ingevuld na inloggen op Farmmaps.

Conclusie NAV

De NAV vindt het te eenzijdig om alleen maar te kijken naar extra CO₂-opslag in de bodem. De maatregelen die Slim Landgebruik noemt komen grotendeels overeen met waar onze werkgroep aan denkt. Wel is het belangrijk om integraal te kijken. Een aanpassing in het bouwplan is heel effectief om de broeikasgasemissie op een akkerbouwbedrijf te verminderen, maar is door de grote financiële gevolgen doorgaans alleen haalbaar als de akkerbouwer deze kosten kan doorberekenen aan de afnemers. Daarnaast worden de maatregelen in Slim Landgebruik vaak tegengewerkt door ander beleid, zoals de mestwetgeving. Bij het voortschrijden van de energietransitie komen er ook andere mogelijkheden voor de akkerbouw om stappen te zetten. Om goed in beeld te hebben of de maatregelen die worden genomen om de bedrijfsvoering klimaatvriendelijker te maken, eventueel ook slechter uitpakken voor andere thema's, is de door de NAV ontwikkelde NAVigator een onmisbaar hulpmiddel. **NAV**

Elke maand laten we in 'NAV'er in beeld' een NAV-lid aan het woord. Deze maand Bennie Sterenborg, akkerbouwer op het noordelijk zand en lid van de werkgroep Zetmeelaardappelen.

Bennie Sterenborg: 'Boeren moeten meer rekening houden met anderen bij spuiten.'

Introductie

Deze maand praten we met Bennie Sterenborg, 49, akkerbouwer in Onstwedde (Gr.) en lid van de werkgroep Zetmeelaardappelen. De opa van Bennie is in 1947 begonnen op deze boerderij. Zijn vader heeft het overgenomen en Bennie is in 1998 met zijn vader in maatschap gegaan. Sinds 2016 gaat Bennie alleen verder. Bennie heeft geen opvolger, maar wel een zus met drie dochters. De oudste werkt bij LTO, de tweede is docent op de landbouwschool en de jongste is vrachtwagenchauffeur bij een loonbedrijf, voornamelijk voor mestvervoer. Bennie zegt daarover: 'Alle drie zijn ze wel bij de landbouwsector betrokken en ze overwegen ook wel om het bedrijf te zijner tijd over te nemen. Over een aantal jaren moet wel duidelijk worden of ze dat op termijn echt willen, anders blijft het bedrijf stilstaan. Als er nu grond van de buurman te koop komt zou ik het wel kopen, maar dat doe je niet meer als je 60 bent. Ze kunnen ook overnemen zonder zelf het praktische werk te doen. Het zou jammer als het niet verder gaat. Mijn bedrijf stamt wel echt uit de familie, met ooms en tantes die grond hebben ingebracht.' Bennie wilde zelf altijd al boer worden en zijn zus is ook getrouwd met een boer. 'Het is genetisch bepaald', grapt hij erover.

Sinds een paar jaar heeft Bennie ook MBO-stagairs op de boerderij. 'Dat vind ik erg leuk. Het geeft volbreiding om hen wat te leren en ik leer op mijn beurt ook van hun. Ik vind het leuk om de gedachtegang van de jongere generatie te zien en ook leuk dat ze heel enthousiast zijn.'

De boerderij van Bennie omvat 92 ha, waarvan 91 ha in eigendom en 1 ha pacht. Bennie vertelt: 'Ik teel 1 op 2 zetmeelaardappelen, 60% voor Avebe en 40% voor vlokken bij Aviko op contract. Vlokken levert meer op dan zetmeel. En de communicatie van Avebe zou beter kunnen. Voor de teelt 2024 was er een voorschotprijs beloofd van € 105, maar ineens zagen ze aankomen dat het minder werd en werd de prijs verlaagd naar € 95 terwijl de aardappelen al in de grond zaten. Verder teel ik 20 ha suikerbieten en samen met mijn collega Jan Potze 9 ha zaauijen. De rest is granen, dit jaar meest wintergerst. Ik zou in de toekomst wel minder aardappelen willen telen en naar 1 op 3 gaan. Dat is beter voor de bodem en ik zit ook in gebied met wratziekte en AM. En de

chemie valt steeds meer weg. Maar het is moeilijk om een gewas te vinden wat dan dezelfde inkomsten geeft. Misschien extra uien. Cichorei is al volgepland. Suikerbieten teel ik al 1 op 4. Extra graan is niet interessant en eiwitgewassen geven ook geen saldo. Voor vlas en hennep is er geen afzet. Ik teel nu expres veel wintergerst want dat is vroeg klaar en dan kan er een volwaardige teelt Tagetes achteraan tegen vrijlevende aaltjes. Dat is dan weer goed voor de uien.'

Als we Bennie spreken is net de deadline voor de Gecombineerde Opgave voorbij. 'Toen je de GO op papier kon invullen deed ik het zelf, maar sinds het digitaal moet met intekenen enz. laat ik het invullen door mijn accountantsbureau. Dat kost wat, maar scheelt mij veel stress. Ik zou het ook niet durven inleveren zonder controle want het is erg ingewikkeld geworden', vertelt Bennie.

Regio

Bij Bennie in het gebied zijn er veel problemen met AM. Er is veel aandacht voor rassenkeuze. Bennie teelt echt gangbaar. Hij zegt: 'Biologisch zetmeelaardappelen en suikerbieten op zand lukt niet. Phytophthora is het grootste probleem. Biologisch is ook te duur in de winkel. Alles wordt duurder maar prijzen voor de boer blijven gelijk. Geld blijft in de handel hangen. Ik vind het jammer voor het zetmeelgebeuren. Concurrerende industrie Emlichheim kan wel een goeie prijs neerzetten. Tot een paar jaar terug moest je bij Emlichheim zelf het transport doen. Nu hebben ze een verladersploeg, dat maakt het wel interessanter.'

Door de drukte heeft Bennie nog niet meegekregen wat de plannen zijn voor het 8e Actieprogramma. Hij reageert verheugd als blijkt dat de bedoeling is om voor noordelijk zand minder maatregelen te nemen dan voor zuidelijk zand. Bennie heeft niet veel last van de regels die er zijn. Rustgewassen 1 op 4 is geen probleem en bufferstroken vindt hij ook wel redelijk. Verplicht een ander bouwplan zou wel lastig zijn. Bennie zit ook buiten de bebouwde kom en heeft daardoor weinig last van beperkingen. Vorig jaar heeft hij een nieuwe mestsilo en een nieuwe loods gebouwd en had daarbij helemaal geen problemen met de gemeente.

Gewasbescherming

Bij Bennie in de buurt wordt best veel gefietst. 'Maar', zegt hij, 'ik heb nooit problemen met fietsers als ik met de spuit rij. Als ik bij een fietspad spuit en ik zie iemand dan stop ik en doe de spuit uit. Ik vind dat iedereen daar gewoon rekening mee moet houden. Maar als ik op 100 m afstand een fietser zijn neus zie dichtknipen dan rij ik gewoon door. Boeren kunnen zelf door rekening met anderen te houden een hoop problemen voorkomen en dat is belangrijk om de gewasbescherming te kunnen houden. Sommige houden nergens rekening mee en verzieken de boel voor de rest. Dat kan per ongeluk gebeuren, maar sommigen doen het met opzet. Ik spreek iemand daar ook op aan als ik het zie. Ook als mensen verpakkingen laten liggen etc. De meesten reageren lachend, maar we moeten allemaal zorgvuldiger zijn.'

De NAV

Bennie is een paar jaar geleden lid geworden en is daar tevreden over. Zijn nichtje wil hem bij LTO, maar hij vindt de NAV beter. Zijn vader is ooit weggegaan bij LTO. Toen waren ze een tijdje nergens lid van en nu de NAV. Bennie vertelt: 'Mijn collega Jan had me een keer meegevraagd naar een regioavond en daar had ik zo'n goed gevoel bij dat ik meteen lid ben geworden.'

De toekomst

Bennie is wel optimistisch over de toekomst, want voedselproductie blijft altijd nodig. Hij zegt: 'Er zal wel minder chemie kunnen worden gebruikt, maar daar komen wel oplossingen voor, dat gaat altijd zo.' In zijn omgeving is veel schaalvergroting. Er waren eerst meerdere boerderijen op de weg en hij is nu als enige over. Bij schaalvergroting dreigt wel personeelstekort. 'Gelukkig zijn er best veel mensen die goed begrijpen wat er gebeurt en wat boeren doen', besluit Bennie positief. **NAV**

Bedrijfsomvang: 92 ha

Bouwplan: 46 ha Zetmeelaardappelen
20 ha Suikerbieten
4,5 ha Uien
22 ha Graan

En wat deed de NAV nog meer in mei?

- De NAV heeft namens de landbouw deelgenomen aan een bijeenkomst om in het Waddengebied verschillende initiatieven uit de Waddenagenda aan elkaar te verbinden. Het is de bedoeling dat hieruit een plan komt wat zal landen in de diverse omgevingsvisies en daarmee wettelijk wordt geborgd. Wij hopen dat hiermee niet steeds opnieuw zaken als zoet-zout verbindingen en dubbele dijken op tafel komen.
- De NAV heeft deelgenomen aan een webinar over oneerlijke handelspraktijken. Hierbij werd vooral ingegaan op een mogelijk verbod op inkoop onder kostprijs en hoe dit in andere EU-landen is geregeld.
- De NAV was aanwezig bij de presentatie van de landbouw- en voedselvisie van GL-PvdA.
- Bij een bijeenkomst van Volt heeft de NAV een presentatie gegeven over eiwitgewassen en over onze voorstellen voor markt- en prijsbeleid.
- De NAV heeft in een bijeenkomst over klimaat en landbouw van het ministerie een presentatie gegeven over wat de visie van Hansen betekent voor het nieuwe GLB.
- De NAV heeft bij het CBS navraag gedaan over de brieven die worden verstuurd momenteel. Het CBS heeft daar de wettelijke grondslag voor gegeven. **NAV**

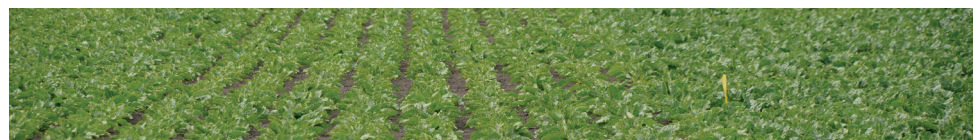
Vereenvoudiging GLB

Eurocommissaris Hansen is met voorstellen gekomen voor vereenvoudiging van het GLB. Voor de akkerbouw is een aantal zaken relevant. De doelen wat betreft waterkwaliteit en milieu blijven overeind, maar lidstaten krijgen meer vrijheid hoe deze doelen te halen. Dat geeft naar mening van de NAV meer ruimte voor doelsturing en minder knellende generieke beperkingen. Waar de GLMC's en wetgeving overlappen mogen deze als gelijk worden beschouwd, maar dit is in Nederland vaak al zo. De biologische telers worden vrijgesteld van de meeste GLMC's. Verder worden controles beperkt tot maximaal één keer per jaar per bedrijf.

Lidstaten mogen een risicofonds ter waarde van 3% van GLB budget reserveren voor rampen en ziekten en plagen. Er komt een vereenvoudiging van aanleveren gegevens, maar hoe dat wordt ingevuld is onduidelijk. Ook hoeven niet meer alle veranderingen in het Nationaal Strategisch Plan te worden goedgekeurd door de EC, maar alleen als het echt strategische veranderingen zijn. Wij interpreteren dat als geen goedkeuring meer nodig voor veranderingen in de ecoregeling, maar de bevestiging van deze interpretatie door het ministerie moet nog komen. En tenslotte komt er extra aandacht voor opvolging en instrooming van jonge boeren. De NAV is positief over deze aanpassingen en is benieuwd hoeveel simpeler het in de praktijk dan echt wordt. **NAV**

Ledendag

De ledendag is op vrijdag 27 juni bij Ard van der Spek in Dirksland. Leden hebben de uitnodiging per mail ontvangen. Opgeven graag uiterlijk maandag 23 juni via info@nav.nl. **NAV**

Het eerstvolgende ledenblad verschijnt op 4 juli.

Doelen Natura2000

De NAV heeft met de andere vakbonden en Agractie geprotesteerd bij staatssecretaris Rummenie over de nieuwe doelen voor Natura2000-gebieden. Dat heeft geleid tot een gesprek met Rummenie, wat zeer positief verliep. Er komt een formeel antwoord op onze brief, maar Rummenie gaf al aan veel begrip te hebben voor onze bezwaren. De NAV dient voor de zekerheid wel een zienswijze in.

U kunt zelf nog een zienswijze indienen t/m 1 juni via <https://www.internetconsultatie.nl/landelijkedoelennatura2000/b1>. **NAV**

Vacature secretaresse

Na vijf jaar heeft Nathalie van de Vliert besloten te stoppen met het werk voor de NAV, omdat zij het niet meer kan combineren met haar baan en baby. We zijn op zoek naar een secretaresse op zzp-basis vanuit huis voor ongeveer 300 uur per jaar, met de piek van het werk tussen oktober en april. Taken zijn vooral afhandelen van mail en telefoon, beheer van het archief en versturen van facturen. Bent u of kent u iemand met interesse? Dan vernemen wij dat graag via info@nav.nl. Nadere informatie ook via deze mail of telefonisch bij Adrie Vermeulen. **NAV**

Agenda

25 juni 2025 NAV-bestuursvergadering
27 juni 2025 Ledendag in Dirksland

Foto voorpagina: Aleid Dik

Voordelig kennismaken met de NAV!

Nog geen lid van de enige echte, onafhankelijke en sectorale vakbond van en voor akkerbouwers, de NAV?

Word dan nu lid. Dat is nu heel aantrekkelijk: tot 1 januari 2026 betaalt u € 100,-. Of: u bent al lid maar uw buurman of vriend nog niet? Help de NAV versterken en overtuig uw collega van het goede en nuttige werk van de NAV. Ook voor uw collega geldt: tot 1 januari 2026 is de contributie € 100,-.

De NAV is puur sectoraal voor het akkerbouwbelang en stelt het inkomen van akkerbouwers centraal. Belangenbehartiging kan plaatsvinden zonder concessies te doen aan andere sectoren. De NAV zet zich in voor faire opbrengstprijzen, dat wil zeggen integrale kostprijs (dus inclusief vergoeding voor eigen arbeid en eigen vermogen) plus ondernemersmarge. De vakbond strijdt voor betere toekomstkansen dan degenen die de akkerbouw willen overleveren aan de grillen van de (wereld)markt. U ziet het: de NAV is uniek.

Lid worden kan via het inschrijfformulier. Dit kunt u vinden op www.nav.nl of pak de telefoon (06-15 62 44 60).

Nederlandse Akkerbouw Vakbond

Postbus 318
8250 AH Dronten

tel 06 - 15 62 44 60

e-mail info@nav.nl
website www.nav.nl

@NAV_AkkerBouwer

Nederlandse.Akkerbouw.Vakbond

Nederlandse Akkerbouw Vakbond

Contactpersonen

Voorzitter
Adrie Vermeulen
06-20 42 47 77

Regio Noord
Gerlof Bergmans
06 - 45 28 67 85

Regio Noordoost
Johan Koop
06 - 52 31 20 04

Regio Flevoland
Keimpe van der Heide
0320 - 213 611

Regio Noord-Holland
Tom Koenraadt
06 - 11 47 21 39

Regio Zuid/Zuidwest
Sjoerd Heestermans
06 - 23 40 12 08